

COLUMN 68 - NIEMAND WEET, DAT IK REPELSTEELTJE HEET

Wat kon het toch overal in de natuur druk zijn in de coronatijd, toen we geacht werden thuis te blijven. Iedereen wilde de natuur in, buiten zijn. Dus liep iedereen elkaar daar voor de voeten. Nu mag het weer, elkaar voor de voeten lopen, hoewel we dat nog steeds op anderhalve meter moeten doen. Alleen is dat nogal aan dovemansoren gezegd. Dat merken wij elke keer als we ons voor noodzakelijke dingen naar buiten begeven, op straat, in de supermarkt, bij de vuilcontainer.

Maar er is een plek, veel plekken, waar je elkaar buiten nooit voor de voeten loopt. Funeraire liefhebbers weten dat allang. De rest van de wereld weet dat gelukkig niet. En zij lezen mijn columns toch niet dus kan ik het er wel over hebben. Vorige week bezochten wij een begraafplaats.

Natuurbegraafplaats Schoorsveld in Heeze viel deze keer bij ons in de prijzen. Wij zijn -als funeraire cultuurliefhebbers- nog steeds tegen natuurbegraafplaatsen, dus het is absoluut (en tot mijn eigen verbazing) vloeken in de kerk wat ik nu ga doen: wat is Schoorsveld een prachtige begraafplaats!

Een schitterend natuurgebied, een topper. En natuurlijk liep er niemand ons voor de voeten. In de verte zagen we één persoon lopen en dat was het dan. Bos, grasland dat eruit zag als een bloemenweide, stille watertjes met lisdodden. Een aula was er ook, aan het begin, met uitzicht op een meertje. Voor de rest alleen maar natuur en rust.

Aan de rand van het bos lagen wat boomstamschijven op redelijk korte afstand van elkaar. Met ingefreesde naam en datum. Urnengraven veronderstelden we. In het bos zelf is ons niets opgevallen, het was gewoon een bos, maar wel een heel mooi bos. Daar stond wel een tent, voor het buitenafscheid, maar verder slingerde een goed begaanbaar pad tussen de bomen door. Het is niet zo'n heel groot bos, dus al snel kwamen we bij het grasland aan. Dat beslaat wel het grootste deel van het stuk natuur, het bos is relatief klein. Voor zover wij konden beoordelen dan. We hebben nog niet het hele terrein kunnen belopen, dat komt een andere keer wel.

Grafmonumenten hadden we ook niet verwacht, want dat mag daar niet. Die waren er dan ook niet behalve dan die boomstamschijven met ingefreesde naam en datum. Te verstrekken door of via Schoorsveld. Uniform, geen onderscheid, plat op de grond, onopvallend. Eerst zagen we geen enkel graf en dat is daar precies de bedoeling. Wat wel opviel waren kleine langwerpige, soms licht verhoogde plekjes in het gras met lange witte en/of gele bloemen. Gewoon margrietachtige bloemen die je in de natuur aantreft, we hebben ze niet van dichtbij gezien. We zijn er niet naar toe gelopen om twee redenen. Je weet niet waar je overheen loopt, want het is natuurlijk wel een begraafplaats. En over de graven lopen ... wij vinden dat dit niet hoort. Bovendien is zo'n zachte ongelijke ondergrond niet zo handig als je nog met een kruk loopt.

Dan zie je opeens dat er toch wel veel meer langwerpige bloembedden zijn. We kunnen ons niet voorstellen dat die zijn aangelegd. Zo zagen ze er niet uit en bovendien kan dat natuurlijk niet op een natuurbegraafplaats. We denken dat die bloemen zelf de plekken opzoeken waar ze het liefste wortelschieten.

Er waren ook veel plaatsen met distels, die waren allemaal platgemaaid. Willen ze daar geen distels? Een aantal graven lag vlak bij het pad. Eén ervan is te herkennen aan een aantal pluggen in een rechthoek, daar is pas begraven en het gras moet er nog bezit van nemen. Andere graven zijn te herkennen aan een boomschijf met naam en datum. Sommigen lagen er duidelijk nog maar net, maar de meesten waren al bijna verdwenen tussen overwoekerd gewas. Je bent hier binnen de kortste keren anoniem. En ook dat is de bedoeling. Niemand hoeft ooit meer te weten, nooit meer, dat je Repelsteeltje heet.

Het gebied is zó mooi, dat we helemaal snappen dat mensen hiervoor vallen. Als een blok, waarschijnlijk. We genoten ervan. En we zouden er bijna zelf willen liggen, ware het niet dat niemand meer mag weten waar Repelsteeltje ligt. O ja, de nabestaanden krijgen de GPS coördinaten. Dus via je telefoontje spoor je hem of haar weer op. We denken dat het dan niet anders kan, dan dat je 'over lijken' gaat. Want van de rest weet je niet waar ze liggen.

Dat dit natuurgebied een begraafplaats is, heeft wel als voordeel dat niemand elkaar hier voor de voeten gaat lopen, want wie gaat er nou wandelen op een begraafplaats? Alleen maar de funeraire liefhebbers, de rest van de wereld weet niet dat het daar zo rustig is dat het waarschijnlijk onmogelijk is om daar corona op te lopen. Behalve tijdens de begrafenis dan.

En dat er onlangs is begraven kun je zien. Voor een korte periode is het een "normaal" graf: verse bloemstukken geven de plaats aan.

Als natuurgebied is het te mooi om er grafmonumenten neer te zetten. Maar er liggen wel lichamen en je weet niet waar. Dus het natuurgebied is alleen te bewonderen vanaf de paden.

Misschien is het allemaal wel ijdelheid, dat wij toch –ook na onze dood– willen laten weten dat wij Repelsteeltje heten, dat we een naam hebben, dat we hebben bestaan en dat we er mochten zijn. Dat iemand ons graf nog kan bezoeken en op de steen kan lezen dat we op deze wereld waren. Misschien is het ijdelheid, so what. Als niemand je naam meer noemt, ben je pas echt vergeten. *Voor wie ik liefheb wil ik heten* (Neeltje Maria Min).

In het blad *Puur Natuur* van Natuurmonumenten (zomer 2020, p. 44-45) staat een artikel Van grafheuvel tot natuurgraf. Het is een zeer korte gang door de funeraire geschiedenis waarbij het naar mijn mening de bedoeling is om van natuur via een omweg terug te keren naar de natuur. Je moet natuurlijk weer uitkomen bij de natuurbegraafplaats. De cirkel is rond want we begraven weer in de natuur zoals onze prehistorische voorouders dat deden met hun grafheuvels. Maar ook Natuurmonumenten constateert een groot verschil, namelijk het graf/de graven werden monumentaal gemarkeerd in het landschap door de grafheuvel.

Ik denk dat onze voorouders hiermee wilden zeggen: "Kijk, hier liggen wij, dit is ons graf". In feite een grafmonument dus. Maar op de natuurbegraafplaats mag dat alleen met een houten schijf, die snel moet worden opgenomen in de natuur, waardoor deze als het ware wordt uitgewist.

Toch is de laatste zin een constatering, die ik onderschrijf maar niet begrijp van Natuurmonumenten: "(...) Maar wie goed kijkt ziet dat de drang om de plek te blijven markeren bij nabestaanden diep verankerd is." Heel goed. Dat is wat men wil, blijven markeren. *Voor wie ik liefheb wil ik heten...*

2020 Jeannette Goudsmit